

“Husiler” İran’ın vekili mi?

Yemen’in yerel tarihi ile bölgesel ittifak arasında Ensarullah

Levent BAŞTÜRK, 10 Ekim 2026

https://medyascope.tv/2026/10/10/levent-basturk-yazdi-husiler-iranin-vekili-mi-yemenin-yerel-tarihi-ile-bolgesel-ittifak-arasinda-ensarullah/?msub=1791666333255&fbclid=IwdGRjcAU4MKNjbGNrBTgwmWV4dG4DYWVtAjExAHBkb2YFc3J0YwZhcHBfaWQMMzUwNjg1NTMxNzI4AAEeHPvnBeRvpKxzf8P7n6wXVaJNYIC1eCBz9eia48pYZU9_6A4vifhdb_xG69Y_aem_dx3L7HBWU6wTG0TsaUh3A

Yerli ve yabancı medyada çoğunlukla “Husiler” olarak adlandırılan Ensarullah hareketinin “İran destekli” olarak nitelendirildiğine rastlarız. Ensarullah hareketinin İran’ın silah, teknoloji, eğitim, istihbarat ve diplomatik desteğine mazhar olduğu bir sır değil. Lakin bu nitelendirme ekseriyetle Ensarullah’ın İran adına hareket ettiğini, kararlarının Tahran’da alındığını ve Yemen’de yaşanan güç mücadelesinin İran stratejisinin uzantısı olduğunu ima etmekte. Her şeyden önce destek, mutlak olarak nüfuz ve kontrol manasına gelmiyor. Hareketin İran bağlantısını incelemek onu kuklaya indirgemek, onun aktör vasfını ortadan kaldırmak, doğuş ve yükseliş koşullarını, liderliğinin kendi iktidar hesabını ve Yemen’in yerel tarihini analizin dışında bırakmak pahasına [olmamalıdır](#).

Ensarullah, Kuzey Yemen’deki Zeydî toplumunun içinden doğmuş bir hareket. Hareketin doğduğu zemini hazırlayan etkenleri şöyle sıralamak mümkün: Saada’nın merkezi yönetim tarafından ihmal edilmesi, Zeydîliğin kamusal konumunun gerilemesi, Suudilerin mali ve siyasi himayesi altında Selefi etkinin yayılması ve eski Yemen Devlet Başkanı Ali Abdullah Salih hükümetinin kaynakları eşitsiz dağıtan yönetim tarzı. Thomas Juneau, Marieke Brandt, Lucas Winter ve Bruce Riedel gibi Yemen üzerine çalışan pek çok araştırmacı Ensarullah-İran ilişkisini merkeze almanın hareketin Yemenli köklerini, özerkliğini ve yerel dinamikleri görünmez kıldığı üzerinde buluşuyor.

“Vekil güç” kavramının sınırları

“Vekil güç” devletlerin başka aktörler üzerinden nüfuz ve baskı üretmesini açıklamakta kullanışlı bir kavram. Ancak bir merkezden destek alan her hareketi destekçinin bir aparatı saydığınızda bu kavram açıklayıcılık vasfını kaybeder. Hiyerarşik vekâlet ilişkisini tespit etmek için silah ve para desteğinin ötesine bakılmalıdır: Destekleyen tarafın hedefleri belirlemesi, operasyonları onaylaması, desteklenen tarafın liderliğini yönlendirmesi ve yardımı kesme tehdidiyle davranış değişikliğine sebep olma kabiliyetine sahip olması durumunda, desteklenen tarafın vekil güç olma vasfından söz edebiliriz. İran’ın Ensarullah üzerinde elbette mühim bir etkisi var. Ancak Yemen’in özgül şartlarında Ensarullah’ın ortaya çıkışının ve yükselişinin önyargısız bir incelenmesi sonucunda İran’ın Ensarullah’ın

bütün stratejik kararlarını belirlediği, istemediği operasyonları her zaman durdurabildiği veya hareketin liderliğini kendi Yemen gündeminden vazgeçirebildiği sonucuna ulaşmak güçtür.

2007'den beri Ensarullah'ın liderliğini yürüten Abdülmelik el-Husi, askerî ve siyasi kararların dar bir çevrede alındığı güçlü bir merkez oluşturdu. İran'la stratejik uyuma rağmen Suudi Arabistan'ı kendi koşullarında anlaşılmaya zorlamayı amaçlayan Ensarullah liderliğinin İran'la olan ilişkisinden bağımsız bir iktidar ve pazarlık hesabı var. Yemen'de özellikle 2015'ten beri yaşananları İran'ın hanesine yazmak, Ensarullah'ın tercihlerini, siyasi sorumluluğunu ve Yemen toplumu üzerindeki iktidarını görünmez kılar. "İran'ın vekili" etiketi tarihi basitleştirirken incelenen özneyi bulanıklaştırır.

Saada'dan Sana'ya: Yerel bir hareketin dönüşümü

Bu bölüme bir düzeltmeyle başlayalım: Yemen'de "Husiler" diye bilinen bir siyasi oluşum yok. Husi sadece bir ailenin adı olmaktan ibaret. Kökleri, 1980'lerde Saada'da Zeydî eğitimini ve kültürünü canlandırmaya çalışan çevrelere uzanan oluşumun/hareketin adı Ensarullah'tır. Başlangıçta bir ihya girişimi olarak başlayan hareket aynı zamanda Suudi destekli Selefi öğretinin yayılmasına bir tepki mahiyeti de taşıyordu. Kurucu lider Hüseyin Bedreddin el-Husi, Zeydî toplumun temsili amacıyla 1990'da kurulmuş olan Hizb'ül-Hak Partisi'nde yer aldı ve milletvekili seçildi. Sonrasında Zeydî gençlere eğitim ve yaz kampları düzenleyen Mümin Gençler çevresinde öne çıktı; ilk kadroların bir bölümü buradan yetişti.

Ensarullah hareketi 2000'lerin başında dinî-kültürel ihya arayışını Salih yönetimine, Suudi nüfuzuna ve ABD siyasetine muhalefetle birleştirdi. ABD'nin 2003 Irak işgali Ensarullah'ın anti-Amerikan tutumunu keskinleştirdi. Devlet Başkanı Salih, görünürde işgale karşıydı ama Washington'la "terörle mücadele" kapsamında işbirliği yapıyordu. Hüseyin el-Husi, bu çelişkili tavra muhalefeti Saada bölgesindeki halkın yaşadığı ayrımcılığa ve dışlanmışlığa tepki gösteren tutumuyla birleştirdi.

Bu noktada iki hususta basitleştirmeden kaçınmak uyarısını yapmak gerekiyor: Zeydîlerin tümü Ensarullah destekçisi değil. Hareket, kendisi de bir Zeydi olan eski Devlet Başkanı Salih döneminde merkezî hükümetle altı kez savaştı. Suudi Arabistan'a karşıtlıklarının temelinde ise yatan faktör kuzey komşularının Yemen üzerinde kurmuş olduğu nüfuzdan kaynaklanıyor. Ayrıca Hüseyin el-Husi'nin İran'da bulunması ve İran Devrimi'nden etkilenmiş olması da hareketin İran tarafından kurulduğuna delil teşkil etmez.

Hareketin yükselişini sadece Zeydî dayanışması üzerinden okumak da yetersiz kalır. Ensarullah 2014'te yakıt zamları ve Abdurabbu Mansur Hadi yönetiminin yolsuzluğuna karşı kampanyasıyla bazı Sünni-Şafiî kesimleri yanına çekmeyi başardı. 2012'de iktidardan uzaklaştırılan Salih'le kurduğu ittifak sayesinde onun siyasi partisi Genel Halk Kongresi, ordu ve bürokrasi ağları üzerinden mezhep sınırlarını aşan ittifaklar kurdu. Suudi nüfuzu ve müdahalesine tepki, El Kaide'ye karşı güvenlik arayışı ve Filistin yanlısı militan

söylemi harekete farklı kesimlerden verilen desteği kısmen genişletti. Nasıl tüm Zeydîler hareketin safında hizalanmadıysa tüm Sünniler de hareketi kendisine düşman bilmedi.

2004-2010 arasında Ensarullah ile merkezî hükümet altı kez savaştı. İlkinde Hüseyin el-Husi'nin hayatını kaybetmesine rağmen bu savaşların neticesinde hareket ayakta kaldı ve ciddi bir dönüşüm geçirdi. Yerel ihya ağı, Abdülmelik el-Husi döneminde deneyimli bir silahlı güce evrildi. Merkezî hükümetin saldırılarında yakınlarını, evlerini ve geçim kaynaklarını kaybedenler ve topluluklarını korumak isteyenler de harekete katıldı. Hükümetin Ensarullah'ı bastırmak için başka bölgelerden silahlı aşiret mensuplarını Saada'ya getirmesi husumeti derinleştirdi. Her daim Yemen içişlerine karışmayı millî bir politika olarak benimsemiş Suudi Arabistan'ın 2009'da Salih'in yanında savaşa girmesi, Ensarullah'ın Suudi karşıtlığını İran etkisinden bağımsız olarak besledi.

Burada belirtmemiz gerekir ki, Suudi Arabistan'ın Yemen üzerinde nüfuz kurma siyaseti, Ensarullah-İran ittifakından çok önceye uzanır. Riyad, tarih sahnesinde yerini aldığı andan itibaren komşusunun çökmesini güvenlik tehdidi olarak gören ama kendi denetiminden çıkarak güçlenmesini de istemeyen bir politika izledi. Tercihi hep ilk kralı Abdülaziz bin Suud döneminden itibaren ayakta kalan fakat Suudi desteğine muhtaç ve müdahalesine açık bir Yemen oldu. İki ülke arasındaki ittifakları mezhep belirlemedi: Suudi rejimi 1960'larda Zeydî imamı, sonrasında Zeydî kökenli Salih'i destekledi. 1991 Birinci Körfez Savaşı'nda Salih, Irak'taki Saddam rejimi yanında tutum alınca ilişkiler bir süreliğine bozuldu ve Riyad 1994 Yemen iç savaşında güneyli ayrılıkçıları destekledi. Değişen ortak(lık)ların gerisinde hep nüfuzunu koruma amacı vardı.

Riyad'ın Ensarullah'ın yükselişinden kaygısı, Suudi denetimi dışındaki güçlerin Yemen'de belirleyici hâle gelmesiydi. Bunun kendi sınırlarındaki Zeydî ve diğer Şii topluluklara etkisi de endişe yaratıyordu. Ensarullah'ın İran yakınlaşması ise Suudi rejiminin Yemen politikasına yeni bir bölgesel boyut getirdi. Yemen üzerindeki siyasi nüfuza ilaveten Suudi finansmanlı Vehhabi propagandası ve doğrudan askerî müdahaleler, Yemen'de Suudi rejimine karşı farklı kesimlerde mevcut tepkilerin büyümesine [yol açtı](#).

2014'te Sana'nın Ensarullah ve müttefiklerince ele geçirilmesi de dış destekle açıklanamayacak bir gelişmedir. Bu gelişmenin sağlıklı tahlili ancak meseleyi kendi bağlamı içinde değerlendirmekle mümkün. Ocak 2011'de Salih'in otuz yılı aşan iktidarına karşı kitlesel gösteriler başladı. Salih, 23 Kasım 2011'de Körfez İşbirliği Konseyi'nin geçiş anlaşmasıyla yetkilerini Abdurabbu Mansur Hadi'ye devretti. Hadi, 21 Şubat 2012'de tek adaylı seçimle cumhurbaşkanı oldu. Ensarullah'ın da katıldığı Ulusal Diyalog Konferansı Mart 2013'te toplandı; Ocak 2014'te federal devlet ilkesini benimsedi. Hadi'nin oluşturduğu komitenin altı bölgesel haritasına Ensarullah itiraz etti: Saada'nın bulunduğu bölge denize çıkıştan ve önemli kaynaklardan yoksun kalacaktı. Bölünmeleri aşamayan geçiş dönemi yönetimi devlet otoritesini toparlayamadı ve diyalog süreci çöktü. Bu tarihi gelişmenin bugün yaşanan kriz açısından anlamlı tarafı şudur: Ensarullah açısından

Kızıldeniz'e erişim, bugünkü İran ortaklığından önce de hareketin siyasi hesabındaydı ve tamamen Saada'nın ve Zeydi halkının ihtiyaçları eksenli bir yaklaşımdı.

Diyalog sürecinin çöküşü sürecinde Ensarullah, geçmişte yıllarca savaştığı Salih'le 2015-2017 arasında pragmatik bir ittifak kurdu. Salih'in ordu ve bürokrasi ağı, hareketin savaş tecrübesi ve rakiplerin parçalanmışlığı, Ensarullah ve yerel ortaklarının başkente hızlı ve kolay ilerleyişini mümkün kıldı. Dönemin Amerikan istihbarat değerlendirmeleri, İran'ın Suudi Arabistan'la gerilim yaşama endişesiyle Ensarullah'a başkente girmeme uyarısında bulunduğunu gösteriyor. Lakin hareket liderliği bu ikazı kâle almadı. Bu tercih, vekil güç nitelemesini sorgulatan başlı başına bir veri olarak karşımızda.

Ensarullah özerkliğini koruduğu şartlarda asıl üzerinde durulması gereken husus, onun Yemen içindeki rakiplerinin dışa bağımlılığının belirginleşmesidir. Uluslararası tanınmışlık nedeniyle "meşru hükümet" olarak kabul edilen tarafın askerî ve mali varlığı büyük ölçüde Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'ne bağlı kaldı. Güneyli ayrılıkçılar, Müslüman Kardeşler'in Yemen kolu İslah çevreleri, aşiret güçleri ve Salih'in öldürülmesinden sonra karşı kampa geçen yeğeni Tarık Salih'in birlikleri ortak programda birleşemedi; birbirleriyle de çatıştı. Bu parçalanma Ensarullah'ın başarısını kolaylaştırdı. Hal böyleyken Yemen'de yaşananları İran'ın genişlemesi olarak anlatmak, karşı cephenin dışa bağımlılığını ve iç rekabetini örten bir işlev üstlenmekte.

Destek derinleşti, bağımlılık aynı ölçüde artmadı

Yemen uzmanı Kanadalı akademisyen Thomas Juneau'nun 2016'da yayımlanan araştırması, İran'ın yaklaşık 2009'dan itibaren Ensarullah'a sınırlı seviyede kalmakla beraber lojistik destek vermeye başladığına ilişkin bulgulardan söz ediyor. 1990'lar ve 2000'lerin başında hareket ile İran arasındaki ilişkiler daha çok ideolojik ve kültürel yakınlık boyutunda kalmış durumda. 2004'ten itibaren düşük yoğunluklu malî ve siyasî desteğin başladığını görüyoruz. Hareketin güçlenmesinde asıl yerel tabanı, Yemen içinden sağladığı silahlar, devletin tedrici dağılma süreci ve 2015'te Salih'e bağlı birliklerle ittifakı daha belirleyici oldu. Ensarullah'ın bir hareket olarak doğmasını Zeydî ihya arayışı, Saada'nın dışlanması ve merkezî yönetimin baskısı gibi faktörler şekillendirdi. Hareketin İran'la olan ilişkisini dönüştüren asıl dönüm noktası Mart 2015'te Suudi rejimi ve müttefiklerinin Yemen'e karşı başlatmış olduğu müdahaledir. Bu durum hareketin dış desteğe ihtiyacını artırdı. Bu süreçte, başlangıçta Sana'nın ele geçirilmesine mesafeli duran İran, Suudi Arabistan'ı düşük maliyetle yıpratabilecek bir ortak kazanması üzerine desteğini artırdı. Bu aşamada özellikle füze ve insansız hava aracı geliştirilmesi için İran'ın sağladığı teknik yardım oldukça mühimdi.

Ancak İran'dan gelen yardım, tek etken olarak, Ensarullah'ın Suudi Arabistan'ın derinliklerine, Kızıldeniz'deki gemilere ve İsrail'e ulaşabilen bölgesel bir askerî aktöre dönüşmesini açıklamaya yetmiyor. Salih'le kurulan ittifak neticesinde Yemen ordusundan ele geçirilen stoklar, yerel üretim kapasitesi ve Ensarullah'ın etkili örgütlenmesi bu yükselişin diğer anahtar unsurları olarak analize dahil edilmek zorunda. İran yardımını

küçümseyerek hareketin bugünkü gücünü izah edemeyiz. Lakin dışarıdan sağlanan yardım da onu kullanan yerel örgütlenmenin ve siyasi iradenin kaynağını açıklayamıyor.

Dolayısıyla İran'ın yardımını hareket üzerinde kurulmuş bir siyasi denetim veya vesayet olarak görmek bir tahlil neticesi yapılmış bir tespitten ziyade bir peşin hükümlülüğün sonucudur. Juneau'nun bu husustaki tespiti oldukça yerinde: Ensarullah'ın başarılarından yararlanan İran zaten güçlenmekte olan bir harekete sonradan eklemelendi. İran desteğinin kesilmesi halinde Ensarullah'ın ciddi kapasite kaybedeceği aşıkâr fakat Yemen'deki etkili güçlerden biri olmaya devam edebilir. Öte yandan Riyad'ın yardımı kesilirse karşısındaki parçalı koalisyonun ayakta kalması o kadar kolay görünmüyor.

İran ile Ensarullah arasındaki ilişki zamanla ideolojik yakınlık ve tedarikçi ile alıcı ilişkisini aşp bir stratejik ortaklığa dönüştü. İran'ın diğer bölgesel müttefiki Hizbullah'la eğitim, silah transferi, propaganda ve örgütsel tecrübe alanlarında doğrudan bağlar kuruldu. İran'ın merkezde kaldığı "Direniş Ekseni" içinde aktörler birbirleriyle yatay ilişkiler geliştirdiler. Batı ve Körfez merkezli bakış açılarındaki bu ağ sadece İran'ın merkezi konumu üzerinden okunurken asıl mühim husus gözden kaçıyor: Bu ağ, farklı ülkelerde kendi özgün şartları içinde doğmuş hareketleri ortak düşmanlar ve karşılıklı çıkarlar etrafında buluşturuyor. Filistinli Sünni örgütlerle Yemen'deki Zeydî hareketin aynı ittifakta bulunması da mezhep merkezli okumaları boşa çıkarıyor. Özellikle, Ensarullah açısından mevzuyla bakıldığında, hareketin liderliği için İran desteği hesaba katılan unsurlardan sadece biri. Bu destek de dış misilleme riski, hareketin Yemen'deki iktidarı ve toplumsal meşruiyet unsurlarıyla birlikte değerlendirilmekte.

İçinde bulunduğu mevcut şartlarda, Ensarullah karşıtı bir Yemenli analist Fatima Abo Alasrar'ın da belirttiği gibi, bir "Ensarullah dış politikasından" söz etmek mümkün. Hareket, resmî medya ve diplomatik mesajlarında BRICS, "Küresel Güney" ve çok kutuplu dünya söylemini kullanıyor; Moskova ve Pekin'le ilişkilerini uluslararası tanınma arayışının araçları olarak değerlendiriyor. Nitekim Riyad'la ilişkilerini korurken arka planda İran üzerinden Ensarullah'ın Kızıldeniz saldırılarına istihbarat ve lojistik destek sağladığı iddia edilen Moskova'nın çifte oyun oynadığı üzerine konuşulmaktadır. Bâbülmendep üzerindeki nüfuzuyla Batı'ya karşı baskı üretme gayreti içinde olan Ensarullah, Rusya ve Çin nezdinde kendini stratejik olarak değerli kılmaya çalışmakta ve kendi diplomatik statüsünü yükseltmeye yönelik bir hesap yapmaktadır. Ancak bu hesabın Pekin ve Moskova'nın mevcut deniz ticareti ile Körfez dengelerinden kaynaklanan çıkarlarıyla kısa vadede pek kolay örtüşmeyeceği de açıktır.

Gazze savaşı sırasında Kızıldeniz'de başlayan saldırılar, ortaklık ile özerkliğin birlikte işlediğini gösterdi. Eylemler İran'ın İsrail ve ABD üzerindeki baskısını artırırken Ensarullah'a Filistinlilerin savunucusu olarak öne çıkma, Sana yönetiminin hak ihlallerini ve baskı sicilini geri plana itme, yeni savaşçılar devşirme ve bölgesel görünürlüğüne büyütme imkânı verdi. ABD ve İngiltere'nin hava saldırıları Ensarullah'ın askerî kapasitesini aşındırmakla birlikte onu itaate zorlamadı. Alexandra Stark'ın vurguladığı

gibi, savaş tecrübesi, dağlık coğrafya, saklanabilir sistemler ve düşük maliyetli araçlar, ağır bombardıman altında saldırıların sürdürölmesini kolaylaştırıyor. Askeri baskı ayrıca hareketin direniş anlatısını besliyor.

Bu tecrübe, Ensarullah'ı dışarıdan gelen mühimmatla varlığını sürdüren bir yapı olarak görmenin yetersizliğini ortaya koydu. Geniş bir coğrafyada vergi ve gümrük geliri toplayan, devlet kurumlarını denetleyen ve insan ve malzeme seferber edebilen bir teşkilatla karşı karşıyayız. Kontrol ettiği nüfus ve idari aygıt, ona klasik bir silahlı gruptan daha fazla dayanıklılık kazandırmakta. İran desteği gelişmiş sistemlerin yenilenmesini kolaylaştırırsa da savaşma iradesi, toplumsal denetim ve yerel kaynak üretimi dışarıdan ithal edilen nesneler değil. Hava saldırıları bu nedenle maliyet yaratırken Ensarullah liderliğinin temel siyasi hesabını değiştirmekte yetersiz kalıyor.

Yeni Bâbülmendep cephesi

13 Temmuz'da Sana Uluslararası Havalimanı pistinin bombalanmasıyla başlayan çatışma, Ensarullah'ın bölgesel bir aktöre dönüşümünün yeni safhası oldu. Yemen'de Nisan 2022'de Birleşmiş Milletler (BM) aracılığıyla sağlanan ateşkes, Suudi Arabistan liderliğindeki koalisyon ile Ensarullah hareketi arasındaki çatışmaları büyük oranda durdurmuş ve yaklaşık dört yıl süren fiilî bir sükûnet döneminin önünü açmıştı. Lakin Suudi Arabistan tarafından Tahran'dan/Alî Hamaney'in cenaze töreninden dönen Ensarullah heyetini taşıyan İran'a ait Mahan Air uçağının inişinin engellemek istemesi sükûnet dönemini sona erdirdi. Bir hafta sonra misilleme olarak Ensarullah, saldırıya ve Yemen'e uygulanan kısıtlamalara karşı "ablukaya karşı abluka" ilan edip Suudi Arabistan'a yönelik deniz ablukasını başlattı. Müteakiben Kızıldeniz ve Bâbülmendep hattındaki saldırılarını ve Suudi kentlerine yönelik füze ve İHA operasyonlarını bundan sonra yoğunlaştırdı.

Bu noktada dikkatimizi çekmesi gereken bir diğer durum, Sana'daki yönetimin petrol zengini Marib yerine Kızıldeniz kıyısına yönelmeyi tercih etmesidir. Marib, Yemen içi pazarlıklarda Ensarullah için mühim bir ekonomik koz sağlayabilirdi. Lakin Sana güçleri kendilerine küresel ticaret ve bölgesel diplomasi üzerinde daha büyük ağrılık kazandırma imkânı sunan Bâbülmendep'i seçti. Eylül başındaki hızlı ilerleyişte Suudi destekli "tanınmış hükümet" yanlısı güçler Muha dahil bazı yerleşim yerlerinden çekilirken Sana güçleri Kızıldeniz kıyısındaki hâkimiyetini genişleterek boğaza daha doğrudan baskı kurabilecek mevzilere ulaştı.

Şüphesiz bu ilerleme İran açısından da mühim bir stratejik kazançtı. Hürmüz'de İran baskısı ile Bâbülmendep'te Ensarullah kapasitesinin aynı anda devreye girmesi Arap Yarımadası'nın iki deniz çıkışı üzerinde kayda değer bir kaldıraç etkisi yaratıyor. Ancak bu durum iki boğazın da Tahran tarafından yönetildiği anlamına gelmiyor. Steven Cook'un işaret ettiği gibi, Washington Tahran'la Hürmüz konusunda uzlaşsa bile Ensarullah'ın Bâbülmendep'i tehdit etmeyi sürdürmek için kendisine mahsus sebepleri var.

Ensarullah, Suudi Arabistan ve müttefiklerinin Yemen Şafağı Operasyonu öncesindeki hamlesiyle Suudi Arabistan karşısında pazarlık gücünü artırmayı amaçladı. Yemenli rakiplerini geriletmesi, onun gelecekte oturulması muhtemel bir müzakere masasında elini güçlendirecek bir durum. Analist Marc Lynch'in belirttiği gibi Suudi Arabistan-BAE rekabeti, "tanınmış hükümet" kampındaki parçalanma ve Kızıldeniz'in Afrika yakasındaki mücadele gibi faktörleri kendi lehine değerlendirebilmesi Ensarullah'ın son ilerleyişini kolaylaştırdı.

Bu ilerleyişi açıklamaya çalışırken sadece hareketin İran'la olan çıkar uyumu ve rakiplerinin zayıflığı üzerine yoğunlaşanlar bir başka mühim hususu atlıyorlar: Somaliland çevresindeki İsrail-BAE faaliyetleri de Ensarullah'ın Bâbülmendep'ten Afrika Boynuzu'na uzanan bir güvenlik alanı olarak bakmasına yol açtı. Bu bağlamda Ensarullah liderliğinin gelecekte deniz geçişi ve güvenlik düzenlemelerinde söz sahibi fiilî otorite olarak tanınmayı hedeflediği de söylenebilir. Ancak şu an Yemen Şafağı Operasyonu bağlamında Ensarullah'ın yoğun saldırı altında olduğu şartlarda yakın zaman önce gerçekleştirdiği askeri ilerleyişin kalıcı denetim sağlayabileceği konusunda bir belirsizlik söz konusu. Ayrıca uzayan ikmal hatları, hava-deniz saldırılarına açıklık ve yeni bölgeleri yönetmenin ciddi maliyetler yarattığını da hesaba katmak gerekiyor.

Son günlerdeki çatışmanın yeniden bölgeselleşmesi Suudi rejiminin 15 Eylül'de Mekke'nin güneyinde Ensarullah İHA'sı düşürüldüğünü ve kutsal şehrin hedef alındığını açıklamasıyla başladı. Sana güçleri ise bunun artık bayatlamış bir yalan olduğunu ve hedeflerinin sadece askerî üsler ve enerji altyapısı olduğunu defalarca tekrarladı. Geçmişte Suudi rejimi önderliğindeki ittifakın bombardımanı Ensarullah'ı ortadan kaldırmadı. Aksine İran'la olan yakınlaşmasını perçinledi. Kapasitesinin de büyümesine vesile oldu. Şu an Yemen Şafağı Operasyonu kapsamındaki yeni saldırılar illa ki Sana güçlerini bir ölçüde yıpratacak ama Sana'daki iktidar yapısını çözmek için yetersiz kalacaktır. Bu duruma bir alternatif olarak Tahran'la anlaşarak Ensarullah tehdidinin ortadan kaldırılabilmesi beklentisi de aynı ölçüde sorunludur. Kalıcı bir düzenleme, İran faktörünün yanı sıra Ensarullah'ın Yemen içindeki iktidar ve güvenlik taleplerini, rakipleriyle güç paylaşımını ve Suudi sınır güvenliğini doğrudan dikkate almak zorundadır.

Hulâsa, Ensarullah'ın İran'la olan ittifak ilişkisi yadsınamayacak bir realite. Ancak Ensarullah'ı, iradesi Tahran'ın ipoteği altında bir vekil güç olarak düşünmek de, eğer önyargı sonucu ulaşılmış bir hüküm değilse, bir yanılsamadan ibaret. Saada'daki Zeydî ihya arayışı, otoriter merkezî hükümetin ihmal ve baskısı, Suudi rejiminden destek alan hükümete karşı altı savaştan yarattığı seferberlik, ardından Salih'le kurulan ittifak ve en son olarak da rakiplerinin parçalanması hareketin yükselişini açıklayan temel faktörlerdir. İran desteği, özellikle 2015'ten sonra bu yerel gücün teknolojik kapasitesini ve bölgesel erişimini büyük ölçüde artırmak şeklinde olmuştur. **Bugünkü ilişki en isabetli şekilde, çıkarları olağanüstü ölçüde örtüşen ama hiyerarşik olmayan bir stratejik ortaklık**

olarak tasvir edilebilir. Yemen'i doğru anlatmak, ülkenin tarihini İran-Suudi rekabetinin dipnotuna çevirmeden bölgesel ittifakın gerçek ağırlığını da inkâr etmemeyi gerektirir.

Seçilmiş kaynaklar

- Brandt, Marieke. Tribes and Politics in Yemen: A History of the Houthi Conflict. Oxford University Press, 2017.
- Juneau, Thomas. "Iran's Policy Towards the Houthis in Yemen: A Limited Return on a Modest Investment." International Affairs, 92(3), 2016, s. 647–663.
- Juneau, Thomas. "How Iran Helped Houthis Expand Their Reach." War on the Rocks, 23 Ağustos 2021. <https://warontherocks.com/how-iran-helped-houthis-expand-their-reach/>
- Winter, Lucas. "Yemen's Huthi Movement in the Wake of the Arab Spring." CTC Sentinel, Ağustos 2012. <https://ctc.westpoint.edu/yemens-huthi-movement-in-the-wake-of-the-arab-spring/>
- Baştürk, Levent. Gülsüm İncekaya ile Yemen röportajı, Milat; İslami Analiz'de "Levent Baştürk'ten Yemen röportajı: 'İran müdahalesi' iddiası gerçekçi değil; Türkiye, Yemen'deki sorunu yanlış okudu" başlığıyla yayımlanan metin, 10 Ağustos 2015. <https://islamianaliz.com/haber/7481256/levant-basturkten-yemen-roportaji-iran-mudahalesi-iddiasi-gercekci-degil-turkiye-yemendeki-sorunu-yanlis-okudu>
- Riedel, Bruce. "Who Are the Houthis?"; "A Pragmatic View on Yemen's Houthis." Brookings Institution.
- Stark, Alexandra. "Waging the Wrong War in Yemen." Foreign Affairs; "Never Underestimate the Houthis." The New York Times.
- Reuters; Al Jazeera. 10–16 Eylül 2026 tarihli Yemen saha ve çatışma haberleri.
- Lynch, Marc. "The Houthi Advance Is About More Than Just Iran." Foreign Policy.
- Abo Alasrar, Fatima. "A Multipolar Foreign Policy: The Houthi Bid for International Recognition." Arab Gulf States Institute.
- Financial Times. "Abdulmalik al-Houthi, the Yemeni Rebel Leader Spooking Oil Markets."
- Fahim, Kareem. "Why the Houthis Are Saudi Arabia's Problem." The New Yorker.
- Al-Eryani, Yasmeen. "Bab al-Mandab and Yemen's Dangerous Moment." Middle East Council on Global Affairs.

- Ibrahim, Shady. "What Would Houthi Control of Bab al-Mandeb Mean for the Region?" Middle East Eye. Ahmad, Turaj. "How the Houthis Became a Regional Power." bdnews24